

Comuna Corbu este situată în partea estică a județului Constanța, la o distanță de 31 de km de municipiul Constanța și la 4 km de orașul Năvodari. Comuna este alcătuită din trei sate: Corbu – reședința comunei, Vadu și Luminița.¹

Vechea denumire a comunei Corbu era *Gargalâc*. Comuna era compusă din satele: *Gargalâcul Mare* (Corbu de Sus), *Gargalâcul Mic* (Corbu de Jos), *Karaharman* (Vadu) și *Șahman* (Luminița). Comuna Corbu a fost înființată în timpul dominației otomane de către tătarii veniți din Crimeea. Satele Vadu și Luminița au fost înființate în aceeași perioadă.

În anul 1880, după Războiul de Independență, o mare parte din populația de origine turcă a emigrat în Turcia, iar în localitate au venit bulgari din diferite comune ale Dobrogei.²

Localitatea Corbu este situată la 16 km de cetatea Histria. Zona comunei a făcut parte din teritoriul cetății înființate la sfârșitul secolului VII î. Hr., ca port pe țărmul actualei lagune Sinoe (fost golf deschis la mare, de către coloniștii greci din Milet). Întreaga zonă a cunoscut o mare dezvoltare economică până în secolul VII d. Hr., când cetatea Histria decade și este părăsită.³

Suprafața comunei Corbu era, între anii 1916-1922, de 6632 ha, din care: Corbu de Sus avea 1923 ha teren de cultură, 52 ha impropriu cultivării, 80 ha vatra satului, 27 ha de plantație; Corbu de Jos avea 2523 ha teren de cultură, 86 ha vatra satului și 29 ha plantație.⁴ În anul 2000, comuna avea o suprafață de 11.804 ha, din care satul Corbu are 5.095 ha, teren agricol 3.952 ha, pășuni 568 ha, bălți 204 ha.⁵

Populația comunei Corbu, în anul 1904, era de 1285 de suflete, din care în Corbu de Sus erau: 51 români, 2 greci, 456 bulgari și 17 tătari; în Corbu de Jos erau: 17 români, 3 greci, 540 bulgari, 1 armean, 1 turc și 14 tătari.⁶ În anul 1916, populația era de 1874 suflete, în Corbu de Sus: 151 români, 645 bulgari, 10 armeni, iar în Corbu de Jos: 92 români, 740 bulgari, 5 ruși și 13 țigani; în anul 1922, 1522 de suflete, în Corbu de Sus: 72 români, 341 bulgari, 3 greci, iar în Corbu de Jos: 54 români, 921 bulgari și 1 turc.⁷

La 31 decembrie 1937, în tabelul populației pe profesii, comunicat Prefecturii plasei Ferdinand I, în comuna Corbu erau 2111 de suflete, dintre care 8 comercianți, 41 meseriași, 828 plugari, 20 funcționari, iar 1214 nu aveau nici o profesie.⁸ La data de 1 ianuarie 1939, potrivit *Tabloului cu numărul sufletelor aflate în plășile din cuprinsul județului Constanța*, în Corbu de Sus erau 909

suflete, din care: 459 bărbați, 450 femei, 160 români și 749 bulgari; în Corbu de Jos erau 1195 de suflete din care: 607 bărbați, 588 femei, 80 români și 1115 bulgari.⁹ În anul 2000, în comună erau menționate 3.802 suflete.¹⁰

În anul 1940, în urma Tratatului Româno - Bulgar din 7 septembrie 1940, prin care populația de origine bulgară trebuia să fie transferată în teritoriile cedate Bulgariei, din comuna Corbu a plecat un număr de 1780 de suflete.¹¹

Numărul gospodăriilor, în anul 1916, în Corbu de Sus: 36 case cu o cameră, 40 cu două camere, 50 cu mai multe camere și 130 grajduri și șoproane; în Corbu de Jos erau: 42 case cu o cameră, 41 cu două camere, 52 cu mai multe camere și 144 grajduri și șoproane. În anul 1922, în Corbu de Sus erau: 15 case cu o cameră, 45 cu două camere, 25 cu mai multe camere și 62 grajduri și șoproane; în Corbu de Jos erau: 10 cu o cameră, 60 cu două camere, 43 cu mai multe camere și 108 șoproane și grajduri.¹² În anul 1941, numărul locuințelor în comuna Corbu era de 441, din care în Corbu de Jos 229 de case, iar în Corbu de Sus 192.¹³

Primăria comunei Corbu a fost construită în anul 1904, de către locuitori, și se află în Corbu de Sus.

În satul de reședință Corbu de Sus existau două școli cu 5 clase, înființate în anul 1885. Acestea au fost construite cu ajutorul locuitorilor. În satul Corbu de Jos exista o școală cu 5 clase, construită în anul 1882. În cele două sate funcționau și două grădinițe de copii, înființate în anul 1890.

În Corbu de Jos există o biserică parohială, cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, construită în anul 1891 cu ajutorul localnicilor. În anul 1916, în Corbu de Sus funcționa o fabrică de cărămidă. În 1922, în același sat sunt menționate două mori de vânt, iar în Corbu de Jos 100 de mori de vânt.¹⁴ Locuitorii se ocupau, preponderent, cu agricultura și pescuitul.¹⁵

Arhitectura locuințelor din comuna Corbu se încadrează în tipul de plan tricelular și pluricelular, cu două sau mai multe camere, tindă mediană și cu prispă la fațadă.

Casa bulgărească are acoperișul din olane, în patru ape, cu prispă largă, cu tavan podit. Anexe gospodărești sunt construite în jurul casei.¹⁶

Locuința este amplasată, în general, în imediata vecinătate a drumului, paralel cu el sau perpendicular pe acesta, caz în care este amplasată cu partea îngustă spre drum și cu fața spre curte sau o grădină de flori. La locuitorii de origine etnică

bulgară, casa este amplasată spre interiorul curții. Curtea este împărțită în două părți: prima rezervată grădinii și locuinței, iar a doua destinată anexelor gospodărești: saivanul (pentru vite), magazie, samalac (loc pentru depozitarea uneltelor), porumbarul și cotețele de păsări și porci¹⁷.

Locuințele bulgarilor din localitatea Corbu erau construite din chirpici, cu două până la cinci camere, acoperite în majoritatea cazurilor cu olană, unele cu țiglă și, mai rar, cu stuf. Casele erau construite de meșteri bulgari.¹⁸

Anexele gospodărești (magazia, grajdul, cotețele pentru păsări și animale) din comuna Corbu sunt așezate pe latura stângă a gospodăriei și sunt construite din chirpici, tencuite cu pământ și învelitoare de olană sau stuf. În timp, olana a fost înlocuită de către unii proprietari cu placi de azbociment. Porumbarul, denumit de localnici „pătul”, este construit din scânduri de lemn sau din plasă de sârmă, fiind acoperit tot cu scânduri.

Gospodăriile sunt împrejmuite cu gard din piatră, la partea inferioară, și cu lemn la cea superioară. Materiale folosite la construcția casei: piatra, folosită la temelia casei și la ridicarea

soclului, este adusă din cariera aflată pe malul lacului Tașaul.

Chirpicii sunt cărămizi mari (de 10/20/40cm), nearse, făcute dintr-un amestec de pământ muaiat cu apă și amestecat cu paie tocate, turnat în forme de lemn și lăsat să se usuce la soare.¹⁹ Zidirea pereților din chirpici se mai folosește și astăzi la construirea caselor și anexelor gospodărești.

Lemnul era folosit, ca și astăzi, la construirea șarpantei formată din căpriori, contrafise, lețuri, cosoroabe, grindă de coamă, dar și la tavanul casei: grinzi, ginzișoare, și scânduri; se folosesc esențe de salcâm, plop, brad, stejar. Lemnul este folosit și la confecționarea stâlpilor care susțin acoperișul prispei, foișorului, la elementele decorative traforate (pazia și parapetul prispei) și la tavan.²⁰

Pentru învelirea acoperișului, s-a folosit, până în prima jumătate a secolului al XX-lea, olana, care ulterior a fost înlocuită cu țigla. Bulgarii din localitate au folosit cel mai des pentru învelitoare olana, însă au fost și case învelite cu stuf, iar mai târziu s-a folosit și țigla. La învelirea anexelor gospodărești, s-au folosit atât stuful, cât și olana.²¹

NOTE:

1. ****Carta Verde a județului Constanța*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2000, p.150.
2. N.T. Negulescu, *Expunerea situației județului Constanța în anii 1916 și 1922*, Tipografia „Victoria”, Constanța, 1924, p. 145.
3. ****Carta Verde a județului Constanța*, p. 150.
4. N.T. Negulescu, *op. cit.*, p. 146.
5. ****Carta Verde a județului Constanța*, p. 151.
6. M.D. Ionescu, *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea*, Atelierele grafice „I.V. Socecu”. București, 1904, p. 426.
7. N.T. Negulescu, *op. cit.*, p. 146.
8. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 57/1938, f. 61.
9. *Ibidem*, dosar nr. 17/1939, f. 9 verso.
10. ****, Carta Verde a județului Constanța*, p. 151
11. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, fond Primăria comunei Corbu, dosar nr. 1/1940, f. 90
12. N.T. Negulescu, *op. cit.*, pp. 148-149.

13. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 28/1941, f. 109.
14. N.T. Negulescu, *op. cit.*, pp. 149-152.
15. Gr. Dănescu, *Dicționar geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța*. Tipografia și fonderia de litere Th. Toma Basilescu, București, 1897, partea a II-a, pp. 454-455.
16. Paula Popoiu, *Antropologia habitatului în Dobrogea*, Editura Oscar Print, București, 2001, p. 219.
17. *Ibidem*, pp. 212-213.
18. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, fond Primăria comunei Corbu, dosar nr. 3/1940, f. 345-371.
19. Georgeta Stoica, Paul Petrescu, *Dicționar de artă populară*, Editura Enciclopedică, București, 1997, p. 146.
20. Paula Popoiu, *op. cit.*, p. 159.
21. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, fond Primăria comunei Corbu, dosar nr. 3/1940, f. 345-371.

Corbu – Casa nr. 1

Proprietar: Dicu Marin (decedat), venit cu părinții, în 1940, din Caliacra. Locuința a fost

construită de meșteri bulgari. Fundația și soclul casei sunt din piatră. Soclul este înălțat, lipit cu pământ și

văruit cu alb. Pereții casei sunt din chirpici, lipiți cu pământ și văruiți cu alb la fațadă și pe latura stângă. Învelitoarea este de olană, în patru ape. Tipul de plan al locuinței este cel bicelular, cu tindă și o cameră de locuit, și o aplecătoare pe latura stângă. Tinda și odaia sunt egale ca dimensiune. Pe jos, camerele sunt lipite cu pământ. Tot pământul a fost folosit și la lipirea tavanelor. Accesul în locuință se află în dreptul tindei, de pe două scări de piatră. Ușa de la intrare este din lemn, vopsită cu albastru. Ferestrele sunt orientate spre stradă, lemnăria vopsită cu

albastru. Camera mai are o fereastră pe latura stângă, mai mică, vopsită cu albastru. Bucătăria se află sub aplecătoare; intrarea se face din curte de pe două scări de piatră. Ușa de la intrare este din lemn, iar în partea superioară prezintă un geam de mici dimensiuni și este vopsită cu albastru. Locuința are fațada orientată spre stradă. Casa nu este prevăzută cu prispă și nici nu mai este îngrădită. Casa nu mai este locuită de la decesul proprietarului și se află într-o avansată stare de degradare.

Corbu - Casa nr. 2

Casa cu nr. 9 se află lângă biserica satului; în prezent este închiriată. Casa este moștenită de la părinți, care au venit din Caliacra în anul 1940. Locuința este construită de meșteri bulgari. Fundația și soclul sunt din piatră. Soclul este înălțat și tencuit cu pământ. Pereții sunt din chirpici, tencuiți cu pământ și văruiți cu alb. Învelitoarea este din olană, în patru ape. Tipul de plan al casei este cel trichelular, cu două camere și tindă mediană. Odaile nu sunt egale ca mărime, cea din dreapta fiind mai mare decât cea din stânga, iar tinda este îngustă. Camerele sunt lipite pe jos cu pământ, iar tavanele sunt cu podină de lemn. Odaia din dreapta are două ferestre orientate spre curte, iar cea din stânga are o fereastră spre curte și încă o fereastră pe lateral. La fereastra laterală de la camera din stânga a fost înlocuită lemnăria. Lemnăria ferestrelor este vopsită cu alb.

Casa este prevăzută cu prispă la fațadă. Acoperișul prispei se sprijină pe șase stâlpi de lemn, cu capiteluri ornamentate cu forme simple, obținute prin cioplire. Prispă are tavanul podit cu lemn. Accesul pe prispă este amplasat central, de pe trei trepte de piatră. La prispă s-au făcut modificări, parapetul a fost înlocuit cu zid iar în partea de sus a fost închisă cu schelet de lemn. Locuința este prevăzută cu beci, plasat sub odaia din stânga. În prelungirea casei, în partea dreaptă, s-au mai ridicat ulterior trei camere (o sală, o cameră și o bucătărie), din chirpici, tencuite cu pământ și cu învelitoare din plăci de azbociment. Locuința este orientată cu fațada spre curte, iar cu partea îngustă spre stradă. Starea de conservare este bună.

Casă Corbu

Corbu – Casa nr.1

Corbu – Casa nr.2

Corbu – Case

Corbu - Case